

Милан Јелић

Нове књиџе о позориишту

БИТИ У ПОЗОРИШТУ др Марина Миливојевић Мађарев

Југословенско драмско позориште у склопу своје издавачке делатности објавило је књиџу “Бити у позоришту” свог дугогодишњег драматурга Марине Миливојевић Мађарев, која је дипломирала на Факултету драмских уметности, магистрирала и докторирала у јануару прошле године.

У свом матичном театру сарађивала је са многим познатим редитељима, објављивала је драме у часописима “Театрон” и “Сцена”, које су и извођене у новосадском Позоришту младих, “Бошку Бухи” и “Душку Радовићу”. У радио-драмском програму РТС-а снимљено је и емитовано више од двадесет њених дела, а сарађивала је и у Редакцији за културу ТВ Београд.

Библиотека “Арс драматика” у којој је објављена књиџа *Бити у позориишту* покренута је у ЈДП-у пре тридесет година са намером да пружи потпунији увид у репертоар овог театра, драмска дела, писце, редитеље и све што је везано за настајање представе као уметничког чина. Главни уредник едисије је уметнички директор ове куће Горчин Стојановић.

Марина Миливојевић Мађарев, захваљујући свом послу драматурга сарађивала је са многим редитељима и непосредно пратила стварање представа. Одлучила се да пише о стиловима доајена позоришне режије: Дејана Мијача, Слободана Унковског и Душана Јовановића.

Основно полазиште њене књиџе *Бити у позориишту* је да ова тројица значајних аутора свој приступ заснивају на изворном драмском тексту. Зато се они при избору пројекта окрећу провереним драмским писцима, често класицима – Шекспиру, Чехову, Молијеру, Стерији али и савременим српским драматичарима Милени Марковић и Биљани Србљановић.

МОНОДРАМА И ПАНТОМИМА Радомир Путник

Фестивал монодраме и пантомиме у Земуну издавач је књиџе *Монодрама и пантомима* нашег познатог театролога и драмског писца Радомира Путника. Овај неуморни трагалац присутан је дуги низ година у нашој културној јавности па се свако његово ново дело очекује са радозналошћу. Путник је ову књиџу означио као зборник радова о монодрами и пантомими, уврстивши текстове теоретичара, редитеља, писа-

ца и глумца. Иако је било мишљења да овај фестивал неће имати будућности, подршка и наклоност гледалаца је такве сумње демантовала. Поред тога што је Фестивал монодраме и пантомиме постао традиционалан, касније је добио и интернационални карактер.

Радомир Путник у књизи објављује радове редитеља Мирослава Беловића, Огњенке Милићевић, Борислава Григоровића, Марсела Марсоа, Миленка Мисаиловића... Заступљена су и размишљања глумца, значајних имена нашег театра као што су: Марија Црнобори, Љуба Тадић, Маја Димитријевић, Петар Краљ, Бранко Плеша, Олга Савић, Мира Бањац, Павле Минчић, Иван Бекјарев и Љиљана Благојевић. Ту су и ставови о монодрами уметника са *ex-уи* простора: Пере Квргића, Звонимира Рогоза, Фабијана Шоваговића, Рада Шербеџије, Зижак Соколовића...

Посебну пажњу пантомими, као језику драмског позоришта без речи, дали су Ен Денис Јанковић, Мирјана Здравковић, Драгослав Јанковић Макс и Ивица Клеменц. О историји и теорији монодраме налазе се садржајни прилози Феликса Пашића, Боре Глишића, Борке Павићевић, Мухарема Первића и Јована Ђурилова.

У поговору ове књиге Миленко Мисаиловић истиче да приређивач Радомир Путник у монодрами уочава “парадокс који каже да је овај театарски облик дело појединца који може бити и толико изражајно надмоћан да замењује и цело позориште. Театар у једном човеку, другим речима је свет у једном глумцу. Да ли је то доиста позоришни чин?”

САТИРСКА ДРАМА ДАНАС: ТЕОРИЈА ИЛИ ТЕАТАР?

Гордан Маричић

Свој магистарки рад *Типологија сатирске драме: антички развој и нововековна рецепција* (одбрањен на Фило-

зофском факултету у Београду 1994. године) Гордан Маричић проширио је и допунио, те је тако настала ова књига.

На почетку, Маричић пише о појави сатирске драме, о њеном додиру са трагедијом, о ликовима и пародистичком поступку и утицају *Илијаде* и *Одисеје*. Затим, износи теорије и расправе о сатирској драми до и од классицизма до новијег времена.

У наставку књиге објављене су сатирске драме: Еурипидов *Киклој* (једина потпуно сачувана сатирска драма), Софоклови *Пси ѿраџачи* у преводу Гордана Маричића, а затим и његово дело *У Хефесѿовом дому* (сатири сведоци прељубе).

“Према једном схватању сатирска драма, коју је у Атини први извео Пратина крајем VI века пре н.е.“ – пише аутор – “није била у непосредној вези са старим сатирским хором. Полазну тачку требало би да представља поуздано тврђење да сцене са сатирима, које се јављају на вазама, приказују драму и то сатирску, а не комедију или неки фиктивни плес сатира”.

Маричић пише: “тешка срца и невољна пера морам закључити да је оживљавање сатирске драме тешко оствариво. Строга форма и затвореност жанра остављају сатирима замандаљена театарска врата. Чини ми се да постоје само две могућности за спас. Прва је да се сатирске драме прихвати неки велики и изузетно маштовити редитељ. Тада то може бити “ишчашени и померени” покушај али са јасним и чврстим концептом. Други могући покушај односио би се на осавремењивање и поједностављивање, где сатирска драма постаје нешто налик огледалу дневно – политичких вести и трач партија. (Она се, знамо, клонила стварних људи и догађаја.) То, онда, не би био тај жанр. Остају нам теорија и песничке игарије. Зар је то мало?”